

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

SORT PRAGTTORBIST OG ALMINDELIG BØG

Bøgen kan vokse på næsten
al slags jord.

Er jorden ofte meget våd,
bliver træet nemt ramt af
svamp, og det er godt for
torbisten.



Sort pragttorbist,
16-22 mm

SORT PRAGTTORBIST

(*Gnorimus variabilis*)

Sort pragttorbist er en stor, men sjælden bille på 16-22 mm. Den hører til torbisterne, som der findes 83 forskellige arter af i Danmark. Den er knyttet til gamle, krogede og hule bøge- og egetræer, der stadig er i live. I de gamle træer dannes rum/kamre, hvor træet bliver nedbrudt af svampe. Især i de rum, der kaldes rødmuldskamre, finder man torbisten.

KENDETEGN

- **Voksne:** Hanner og hunner ligner hinanden. De er sorte på alle kropsdele. På dækvingerne har de flødefarvede pletter – ofte tre på hver dækvinge, men det kan variere fra ingen til en næsten udflydende masse.
- **Larven:** Er en klassisk torbistlarve. Stor, fed og hvid med brunt hoved og tre par ben. Den bliver op til 30-35 mm stor. Kroppen holdes ofte i en c-form.

FORVEKSLING

Uplettede individer kan forveksles med eremit, der dog er noget større, hele 25-35 mm.

ALMINDELIG BØG

(*Fagus sylvatica*)

Almindelig bøg er et løvfældende træ, der kan blive 45 m højt og 300-400 år gammel. Dens bark er glat og skinnende grålig. Bøgen er et skygetræ, hvilket betyder, at den både er god til at vokse i skygge, og at den danner skygge for andre planter. Bladene på grenene danner en bladmosaik, hvor hvert blad drejer sig efter lyset, og derved får så meget lys som muligt.

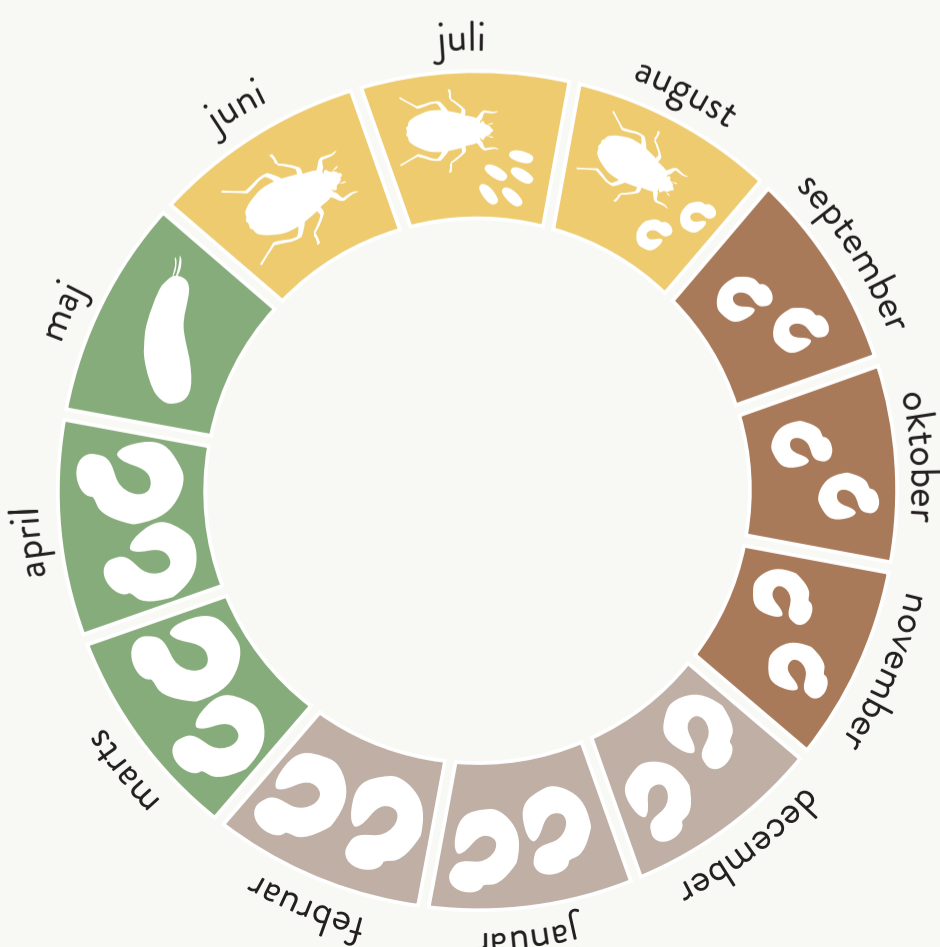
Bøgetræ bliver brugt til alt fra møbler, legetøj, ispinde og brænde. I jernalderen ristede man runer i bøgestave – deraf ordet »bogstav«. Bladene kan spises, og smager bedst, når de lige er sprunget ud.



Almindelig bøg,
Kvist og vintersilhuet

LIVSCYKLUS

- I det tidlige forår dannes bladknopperne. De er brune, smalle og spidse.
- I april/maj springer blade og blomster ud.
- Bladene er lysegrønne med små hår. De bliver mørkere hen over sommeren.
- Der er to slags blomster:
 - Hanblomster er gule, små og sidder mange sammen. Pollen spredes med vinden.
 - Hunblomster sidder to og to sammen.
- Bøgens nød kaldes bog, og sidder i en brun skål med fire klapper med pigge på siderne.
- Bøgen spredes af skovens dyr.



Et sort pragttorbist-liv

1. Den voksne torbist ses fremme fra midten af juni til slutningen af august. Den flyver rundt for at finde et nyt sted at bo. Den er ikke god til at flyve, og flyver ikke langt væk.
2. Parringen foregår i juli måned.
3. Æggene er runde, mælkehvide og 2 mm store. De lægges i rødmuldskamre.
4. Efter ca. 3 uger klækker de og torbistlarven på ca. 3 mm kommer ud af ægget.
5. Larven bliver i kammeret, hvor den i løbet af 2-3 år spiser sig stor og fed, ca. 35 mm.
6. Den er længe om at forpuppe sig, men når det sker, er det om foråret, så den er klar til at flyve ud på en varm sommerdag.